

Civilutskottets betänkande

1982/83:15

om allmänna samlingslokaler (prop. 1982/83:100 bil. 13)

Propositionen

Regeringen har i proposition 1982/83:100 bilaga 13 (bostadsdepartementet) under litt. B 10–12 (s. 62–68) föreslagit riksdagen att

1. medge att beslut om anordnings- och inventariebidrag samt lån för allmänna samlingslokaler under budgetåret 1983/84 får meddelas inom en ram av 30 000 000 kr., varav högst 20 000 000 kr. får tas i anspråk för bidrag.

2. medge att den under 1 angivna ramen får överskridas om det behövs av sysselsättningsskäl.

3. medge att beslut om upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler får meddelas inom en ram av 24 000 000 kr. under budgetåret 1983/84.

4. medge att den under 3 angivna ramen får överskridas om det behövs av sysselsättningsskäl.

5. medge att beslut om energisparbidrag för vissa lokaler m. m. får meddelas inom en ram av 4 200 000 kr. under budgetåret 1983/84.

6. under elfte huvudtiteln för budgetåret 1983/84 anvisa

a. till Anordningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler ett reservationsanslag av 24 000 000 kr.,

b. till Lån till allmänna samlingslokaler ett reservationsanslag av 13 000 000 kr.,

c. till Upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler m. m. ett reservationsanslag av 33 000 000 kr.

Motionerna

Utskottet har i detta sammanhang behandlat motionerna 1982/83:

1555 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) vari hemställs

1. att riksdagen beslutar att det statliga ekonomiska stödet till samlingslokaler skall avvecklas.

2. att riksdagen avslår regeringens förslag om beslutsramar under budgetåret 1983/84 för anordnings- och upprustningsbidrag samt lån till allmänna samlingslokaler.

3. att riksdagen för budgetåret 1983/84 anvisar

a. till Anordningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler ett reservationsanslag av 22 000 000 kr. (– 2 milj. kr.).

b. till Upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler ett reservationsanslag av 22 000 000 kr. (– 11 milj. kr.).

1559 av Bo Forslund m. fl. (s. c) vari hemställs

1. att riksdagen, med ändring av vad departementschefen i budgetpropositionen föreslagit rörande stöd till ny-, om- och tillbyggande av allmänna samlingslokaler med kommunala huvudmän och inom ramen för föreslagna medel, som sin mening ger regeringen till känna att föreningsägda lokaler ges företräde i det statliga samlingslokalstödet genom att enbart sådana lokaler ges bidrag vid ny-, om- och tillbyggnad.

2. att riksdagen, med ändring av vad departementschefen i budgetpropositionen föreslagit rörande stöd till ny-, om- och tillbyggande av allmänna samlingslokaler med kommunala huvudmän och inom ramen för föreslagna medel, som sin mening ger regeringen till känna att kommunerna skall kunna erhålla lån till ny-, om- och tillbyggande av allmänna samlingslokaler intill 30 % av låneunderlaget och medges amorteringsfrihet det första året.

Utskottet

Med hänvisning till att befintliga lokaler utnyttjas dåligt och till det statsfinansiella läget föreslås i motion 1555 (m) yrkande 1 att det statliga ekonomiska *stödet till allmänna samlingslokaler avvecklas*.

Civilutskottet behandlade under föregående riksmöte (CU 1981/82:15 s. 2) ett motsvarande motionsyrkande, som härvid avstyrktes. Utskottet anförde i sammanhanget bl. a. att stödet till de allmänna samlingslokalerna tillkommit som ett uttryck för den betydelse lokalerna tillmätts för demokratin i samhället och att staten därför borde ta sin del av ansvaret för samlingslokalerna genom ett ekonomiskt stöd. Enligt utskottets mening står denna grundläggande bedömning fast, och staten bör därför även fortsättningsvis genom sitt stöd möjliggöra att lokaler kommer till stånd, förbättras och bevaras. Motion 1555 (m) yrkande 1 avstyrks.

Med hänvisning till samlingslokalkommitténs betänkande Samhället och samlingslokalerna (SOU 1981:63) föreslås i motion 1559 (s. c) att föreningsägda lokaler ges företräde i det statliga samlingslokalstödet. Motionärerna framhåller bl. a. att kommittén påpekat att erfarenheterna visar att kostnaderna för driften av allmänna samlingslokaler i allmänhet blir lägre om huvudmannaskapet åvilar annan än kommun.

I motionens yrkande 1 föreslås sålunda att *anordningsbidrag endast ges till föreningsägda lokaler* vid ny-, om- och tillbyggnad.

De av samlingslokalkommittén och motionärerna framförda skälen för att ge de föreningsägda lokalerna företräde i det statliga samlingslokalstödet har utskottet funnit bärande. Utskottet förordar därför att anordningsbidrag, inom ramen för i propositionen föreslagna medel, enbart ges till föreningsägda lokaler. Vad utskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Beträffande *lån till kommunägda lokaler* föreslås i motionens yrkande 2 att kommun skall kunna erhålla lån till ny-, om- och tillbyggnad av allmän

samlingslokal intill 30 % av låneunderlaget samt att amorteringsfrihet skall medges det första året. Samlingslokalkommitténs återopade förslag innebär att amorteringsfrihet under det första året skall medges för samtliga samlingslokallån oavsett låntagare.

Utskottet kan ställa sig bakom motionsförslaget i vad det avser låneandelen vid ny-, om- och tillbyggnad av kommunägda samlingslokaler. Den föreslagna amorteringsfriheten under det första året av lånens löptid bör – i likhet med vad samlingslokalkommittén föreslagit – avse samtliga samlingslokallån och låntagare. Vad utskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I konsekvens med det i motion 1555 (m) yrkande 1 framlagda förslaget om en avveckling av samlingslokalstödet föreslås i motionens yrkande 2 att några *ramar* för budgetåret 1983/84 inte skall anvisas i vad gäller anordnings- och upprustningsbidrag samt lån till allmänna samlingslokaler.

Utskottet har vad gäller motion 1555 (m) avstyrkt denna i huvudfrågan – att samlingslokalstödet skall avvecklas. Motionen avstyrks därför också i den del den avser slopandet av ramarna för detta stöd. Det i regeringsprotokollet lämnade förslaget tillstyrks.

Enligt regeringsförslaget skall *anslaget till anordningsbidrag m. m.* till allmänna samlingslokaler tas upp till ett belopp av 24 milj. kr. för budgetåret 1983/84. I motion 1555 (m) yrkande 3 a föreslås en minskning av anslaget till 22 milj. kr. – en minskning som hänför sig till att bidragen till riksorganisationerna föreslås upphöra omedelbart.

Utskottet tillstyrker i denna del regeringsförslaget och avstyrker därmed förslaget i motion 1555 (m) yrkande 3 a.

Anslaget till upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler föreslås i regeringsprotokollet bli upptaget till ett belopp av 33 milj. kr. för budgetåret 1983/84. I motion 1555 (m) yrkande 3 b föreslås däremot anslaget minskat till 22 milj. kr.

Den i (m)-motionen föreslagna anslagsminskningen är en följd av motionens huvudförslag om en avveckling av samlingslokalstödet – ett förslag som utskottet avstyrkt. Som en konsekvens härav avstyrker utskottet motion 1555 (m) också i denna del. Regeringsförslaget tillstyrks.

Vad i övrigt i regeringsprotokollet föreslagits eller anförts har inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Utskottet hemställer

1. beträffande *avveckling av samlingslokalstödet* att riksdagen avslår motion 1982/83:1555 yrkande 1.
2. beträffande *anordningsbidrag endast till föreningsägda lokaler* att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1559 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.
3. beträffande *lån till kommunägda lokaler* att riksdagen med anledning av motion 1982/83:1559 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

4. beträffande *vissa ramar* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1982/83:1555 yrkande 2 medger att beslut
 - a) om *anordnings- och inventariebidrag samt lån för allmänna samlingslokaler* under budgetåret 1983/84 får meddelas inom en ram av 30 000 000 kr., varav högst 20 000 000 kr. får tas i anspråk för bidrag.
 - b) om *upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler* får meddelas inom en ram av 24 000 000 kr. under budgetåret 1983/84.
5. att riksdagen medger att de under 4 a och 4 b angivna ramarna får överskridas om det behövs av sysselsättningsskäl.
6. beträffande *ram för beslut om energisparbidrag till vissa lokaler m. m.* att riksdagen medger att bidrag får meddelas inom en ram av 4 200 000 kr. under budgetåret 1983/84.
7. beträffande anslag till *Anordningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1982/83:1555 yrkande 3 a under elfte huvudtiteln för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 24 000 000 kr..
8. beträffande anslag till *Lån till allmänna samlingslokaler* att riksdagen med bifall till regeringens förslag under elfte huvudtiteln för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 13 000 000 kr..
9. beträffande anslag till *Upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler m. m.* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1982/83:1555 yrkande 3 b under elfte huvudtiteln för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 33 000 000 kr.

Stockholm den 10 mars 1983

På civilutskottets vägnar

KJELL A. MATTSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Oskar Lindkvist (s), Thure Jadestig (s), Knut Billing (m), Magnus Persson (s), Ivar Nordberg (s), Bertil Danielsson (m), Birgitta Hambracus (c), Per Olof Håkansson (s), Kerstin Ekman (fp), Tore Claeson (vpk), Margareta Palmqvist (s), Rune Evensson (s), Jan-Eric Virgin (m) och Göte Jonsson (m).

Reservationer

1. *Avveckling av samlingslokalstödet**

Knut Billing, Bertil Danielsson, Jan-Eric Virgin och Göte Jonsson (alla m) anser att

dels den del av utskottets betänkande som på s. 2 börjar "Civilutskottet behandlade" och på s. 3 slutar "förslaget tillstyrks" bort lyda:

Det finns i dag ett omfattande samlingslokalbestånd av en i huvudsak god standard. Stödet har därmed i stor utsträckning haft sin avsedda verkan – att genom lokalerna praktiskt främja föreningslivet. Det bör härigenom vara möjligt att inom ramen för det befintliga beståndet tillgodose föreningslivets lokalbehov. Härtill kan också ett utökat samutnyttjande av lokalerna mellan olika föreningar och stiftelser bidra. En i detta sammanhang inte fullt utnyttjad resurs är dessutom skolans lokalbestånd. Det bör, utanför ordinarie skoltid, kunna användas för föreningslivets behov i en ökad utsträckning.

Mot bakgrund av det anförda och med hänsyn till det statsfinansiella läget bör enligt utskottets mening samlingslokalstödet avvecklas. Motion 1555 (m) yrkande 1 tillstyrks. Därmed kan också ramarna för samlingslokalstödet slopas i enlighet med förslaget i motion 1555 (m) yrkande 2. Motionen tillstyrks också i denna del.

Genom utskottets ställningstagande i huvudfrågan saknar yrkandena i motion 1559 (s) aktualitet. Motionen avstyrks i sin helhet.

dels utskottet under 1 bort hemställa

1. beträffande *avveckling av samlingslokalstödet* att riksdagen med avslag på regeringens förslag och motion 1982/83:1559 bifaller motion 1982/83:1555 yrkandena 1 och 2.

*Vid bifall till reservationen förfaller utskottets hemställan under 2–6.

2. *Anslaget till anordningsbidrag m. m.*

Knut Billing, Bertil Danielsson, Jan-Eric Virgin och Göte Jonsson (alla m) anser – under förutsättning av bifall till reservation 1 – att

dels den del av utskottets betänkande på s. 3 som börjar "Utskottet tillstyrker" och slutar "yrkande 3 a" bort lyda:

Genom att redan fattade beslut måste infrias påverkas inte anspråken på medel till anordningsbidrag m. m. omedelbart av beslutet om stödets avveckling. Medel måste därför anvisas under ytterligare ett par år. Bidraget till riksorganisationerna kan dock omedelbart sparas in. Utskottet tillstyrker därmed motion 1555 (m) yrkande 3 a. Regeringsförslaget avstyrks.

dels utskottet under 7 bort hemställa

7. beträffande anslag till *Anordningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler* att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1982/83:1555 yrkande 3 a under elfte huvudtiteln för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 22 000 000 kr.

3. *Anslag till upprustningsbidrag m. m.*

Knut Billing, Bertil Danielsson, Jan-Eric Virgin och Göte Jonsson (alla m) anser – under förutsättning av bifall till reservation 1 – att

dels den del av utskottets betänkande på s. 3 som börjar "Den i" och slutar "Regeringsförslaget tillstyrks" bort lyda:

Genom att utskottet tillstyrkt motion 1555 (m) i huvudfrågan – att samlingslokalstödet skall avvecklas – kan anslagen till upprustningsbidrag minskas i enlighet med motionsförslaget. Motion 1555 (m) yrkande 3 b tillstyrks. Regeringsförslaget avstyrks därmed.

dels utskottet under 9 bort hemställa

9. beträffande anslag till *Upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler m. m.* att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1982/83:1555 yrkande 3 b under elfte huvudtiteln för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 22 000 000 kr.